

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2012-5-40
Karar Sayısı : 12-29/839-242
Karar Tarihi : 31.05.2012

(Önaraştırma)

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Prof. Dr. Metin TOPRAK, Doç. Dr. Mustafa ATEŞ,
İsmail Hakkı KARAKELLE, Doç. Dr. Cevdet İlhan GÜNAY,
Dr. Murat ÇETİNKAYA, Reşit GÜRPINAR

B. RAPORTÖR : Serap IŞIK

**C. BAŞVURUDA
BULUNAN**

: İlkay Kayıgil Yapı Malz. İnş. Haf. Gıda Tur. Taah. Paz. Dağ. San.
Tic. Ltd. Şti.
Yarhasanlar Mh. Kültür Sitesi İçi No:53/A Manisa

D. HAKKINDA İNCELEME

YAPILAN : Aslan Tuğla Adi Komandit Şti.
Eski İzmir Yolu Üzeri Turgutlu/Manisa

- (1) **E. DOSYA KONUSU:** Tuğla üretimi işiyle iştigal eden Aslan Tuğla Adi Komandit Şti.'nin, faaliyetleri arasında tuğla satışı ve nakliyesi olan İlkay Kayıgil Yapı Malz., İnş.,Haf., Gıda, Tur., Taah., Paz., Dağ., San., Tic., Ltd., Şti.'ye ürün temin etmediği ve söz konusu durumun maddi zarara sebebiyet verdiği iddiası.
- (2) **F. DOSYA EVRELERİ:** Rekabet Kurumu kayıtlarına 03.04.2012 tarih ve 2973 sayı ile intikal eden başvuru üzerine hazırlanan 16.04.2012 tarih ve 2012-5-40/İİ sayılı İlk İnceleme Raporu Rekabet Kurulunun 25.04.2012 tarihli toplantısında görüşülerek 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olup olmadığının tespiti amacıyla önaraştırma yapılmasına karar verilmiştir. İlgili karar uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 24.05.2012 tarih ve 2012-5-40/ÖA sayılı Önaraştırma Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **G. İDDİALARIN ÖZETİ:** Başvuruda şikâyet sahibi özetle; Manisa bölgesinde yapı malzemeleri satışı ve nakliyesi alanında faaliyet göstermekte olduklarını, son iki yıla kadar tuğla üretimiyle iştigal eden Aslan Tuğla Adi Komandit Şti. (ASLAN TUĞLA)'dan ürün temin etmekte olduklarını; ancak, son iki yıldır ASLAN TUĞLA tuğla satışı yapmadığı için, Dost Blok, Ozan Blok, Sefa Blok gibi bölgedeki diğer firmalardan ürün satın alındığı ifade etmiştir. Ayrıca, ASLAN TUĞLA'nın 3. taraflar ile olan ticari işlerinde İlkay Kayıgil Yapı Malz. İnş. Haf. Gıda Tur. Taah. Paz. Dağ. San. Tic. Ltd. Şti. (İLKAY KAYIGİL)'e ait nakliye araçlarının kullanılmasına müsaade etmediği öne sürülmüştür.
- (4) **H. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda, dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 41. maddesi uyarınca soruşturma açılmasına gerek olmadığı ifade edilmiştir.

I.İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (5) Başvuru konusu iddianın rekabet hukuku çerçevesinde hakim durumun kötüye kullanılması başlığı altında sözleşme yapmanın/mal vermenin reddi kapsamına girebilecek bir ihlal niteliğinde olup olmadığının değerlendirilmesi gerekmektedir. Teşebbüslerin bu tip tek taraflı eylemleri teşebbüsün hakim durumda olması koşuluyla, 4054 sayılı Kanun'un 6. maddesi kapsamında ele alınmaktadır.

- (6) Kanun'un 6. maddesinde, "*Bir veya birden fazla teşebbüsün ülkenin bütününde ya da bir bölümünde bir mal veya hizmet piyasasındaki hâkim durumunu tek başına yahut başkaları ile yapacağı anlaşmalar ya da birlikte davranışlar ile kötüye kullanması*" yasaklanmaktadır. Maddenin lafzından da açıkça anlaşıldığı üzere bir eylemin 4054 sayılı Kanunun 6. maddesi kapsamında ihlal olarak nitelendirilebilmesi için iki unsurun "bir arada" bulunması gerekmektedir. İhlal ancak, teşebbüsün hakim durumda bulunması ve eylemin kötüye kullanma niteliğinde olması halinde ihlal olarak değerlendirilebilir.
- (7) Mal vermeyi reddetme eylemi, temel olarak, bir teşebbüsün mal teminini doğrudan ve herhangi bir gerekçe olmaksızın reddetmesi şeklinde ya da yüksek fiyat ve/veya düşük kalitede mal temin etmek gibi olumsuz ticari koşullarda mal vermesi şeklinde ortaya çıkabilmektedir. Mal vermeyi reddetme eyleminin bir ihlal olarak ortaya çıktığı durumlar, genellikle dikey olarak bütünleşmiş ve üst pazarda hakim durumda olan firmanın, kendisinin de faaliyette bulunduğu alt pazardaki teşebbüslere gerekli bir unsuru arz etmekten kaçınması şeklinde görülmektedir. Bu durumun alt pazardaki rakipleri dışlayıcı nitelikte olduğu ve rekabeti engellediği kabul edilmektedir. Rekabeti kısıtlayıcı etkinin söz konusu olması için gerekli koşul, alt pazardaki teşebbüslerin reddedilen unsuru, alt pazarda faaliyette bulunmaya devam etmelerini sağlayabilecek şekilde uygun maliyet koşullarında elde etmelerinin mümkün olmamasıdır.
- (8) Kanun'un 6. maddesi kapsamında bir ihlal niteliğinde olan mal vermeyi reddetme eylemi, esas olarak, üst pazarda hakim durumda olan bir teşebbüsün, alt pazarda bulunan firmalar açısından zorunlu olan bir unsurdan yararlanmalarını engelleyecek şekilde onlara mal vermeyi reddetmesi, ve bu şekilde rakibi konumundaki firmaları dışlamak suretiyle pazardaki rekabeti kısıtlaması şeklinde ortaya çıkmaktadır. AB uygulamasında da paralel biçimde yapılan değerlendirmeler uyarınca, hakim durumda bulunan bir teşebbüs, zorunlu unsur olarak kabul edilen mal/hizmetleri rasyonel bir gerekçe göstermeden müşterilerine vermeyi reddediyor ve bu reddetme sonucunda ilgili pazardaki rekabet ortamı zarar görüyor ise bu durumda hakim durumun kötüye kullanılması söz konusu olabilecektir. Eğer reddedilen unsur, zorunlu unsur olma niteliğini taşıyor ise, bu durumda reddin pazarda dışlayıcı bir sonuç doğurması mümkün değildir.
- (9) İnceleme konusu işlemin gerçekleştiği bölge itibarıyla, Turgutlu Ticaret ve Sanayi Odası'ndan faaliyet gösteren teşebbüslerin listesi istenmiş, gönderilen belgeden Manisa/Turgutlu merkezli yaklaşık 66 firmanın tuğla satışı gerçekleştirmekte olduğu anlaşılmıştır. Diğer yandan, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin Sanayi Veritabanı incelenmiş, Manisa ilindeki toplam tuğla üretim kapasitesinin 3.032.179 m³ olduğu görülmüştür. ASLAN TUĞLA tarafından gönderilen kapasite raporunda ise üretim kapasitelerinin 38.775 m³ olduğu bilgisi verilmiştir. Bu veriler doğrultusunda, ASLAN TUĞLA'nın üretim kapasitesi açısından pazardaki payının yaklaşık %1,27 olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, anılan Sanayi Veritabanında Manisa'da tuğla üretimi gerçekleştiren 57 firma olduğu görülmüş ve bu teşebbüsler, çalıştırılan personel sayısı ile firma büyüklüğünün doğru orantılı olduğundan hareketle, çalıştırılan personel sayısı bazında sıralanmıştır. ASLAN TUĞLA bu sıralama içerisinde, toplamda çalıştırdığı 54 personel ile 17. sırada yer almıştır.
- (10) Diğer yandan, Turgutlu Tuğla ve Kiremit Sanayicileri Derneği'nden, Manisa tuğla pazarının genel durumu ve ASLAN TUĞLA'nın pazardaki konumu ve büyüklüğü hususlarına ilişkin bilgi talep edilmiş, gelen belgede, söz konusu firmanın, Manisa'da tuğla üretimi pazarında yaklaşık %2-3'ü civarında üretim kapasitesi olduğu ve halihazırda da ASLAN TUĞLA'nın pazardaki küçük oyuncular arasında yer aldığı bilgisine yer verilmiştir.

12-29/839-242

- (11) Yukarıda yer verilen bilgiler ışığında, ASLAN TUĞLA'nın pazarda tek başına, rakiplerinden ve müşterilerinden önemli ölçüde bağımsız bir şekilde temel ekonomik parametreleri belirleme gücünün, bir başka deyişle hakim durumda olması ihtimalinin bulunmadığı tespit edilmiştir.
- (12) Ayrıca, şikâyetçi firma genel olarak yapı malzemeleri satışı ve nakliyesi alanında faaliyet göstermekte, bu kapsamda tuğla satışı ve nakliyesi de gerçekleştirmektedir. Tuğla pazarında yeniden satıcı konumunda bulunan İLKAY KAYIGİL'in ticari faaliyetlerinin devamı için tuğlanın zorunlu unsur olarak kabul edilemeyeceği kanaatine varılmıştır. Söz konusu firmanın, herhangi başka bir mal/ürün satma ve taşıma olanağı bulunmasının yanı sıra, söz konusu pazarda tuğla temin edilebileceği farklı seçenekler de bulunduğu, son iki yıldır Dost Blok, Sefa Blok, Ozan Blok vb. firmalardan ürün temin ederek pazardaki faaliyetlerine devam edebildiği tespit edilmiştir. Dolayısıyla, iki teşebbüs arasındaki ticari ilişkilerin kesilmesi, pazarda dışlayıcı bir etkinin doğmasına yol açmamıştır.
- (13) Sonuç olarak, ASLAN TUĞLA'nın, İLKAY KAYIGİL'e tuğla vermektan kaçınmasının, rekabeti kısıtlayıcı nitelikte sonuç doğurmaya elverişli olmadığı, teşebbüsün pazardaki konumu, pazarların yapısı ve eylemin niteliği gereği, Kanun'un 6. maddesinde belirlenen hakim durumun kötüye kullanılması kapsamında değerlendirilemeyeceği kanaatine ulaşılmıştır.

J.SONUÇ

- (14) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; dosya konusu iddialara yönelik olarak 4054 sayılı Kanun'un 41. maddesi uyarınca şikayetin reddi ile soruşturma açılmamasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.